

พัฒนาอาชีพศึกษา-ทုံมการวิจัย ใหญ่พัฒนา กำลังคน

ประเทศไทย กำลังเผชิญความท้าทายอีก
ระลอก ขณะที่ได้รับการสนับสนุนให้ขับเคลื่อนเป็น
“ฮับ” ศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของอาเซียน
โดยเฉพาะกำลังคนภาคอุตสาหกรรม เพราะภูมิภาคนี้
อุดมไปด้วยฐานการผลิตของประเทศอุตสาหกรรมต่าง ๆ
ซึ่งล้วนแต่เป็นกำลังในปัญหาการผลิตและการพัฒนา
ทรัพยากรบุคคลของแต่ละประเทศในอาเซียน
อย่างไรก็ตาม ไทยเองก็กำลังเจอวิกฤตคุณภาพ
ทรัพยากรบุคคล ชัดเจนว่า ศักยภาพกำลังคนแพ้
ประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย ขณะที่ ระบบการ
ศึกษาไม่สามารถผลิตกำลังคนที่ออกมาทำงานได้ โดยเฉพาะ
ตัวละครหลักอย่าง อาชีวะ ซึ่งถูกถล่มอย่างหนัก
จากภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการเรียกร้อง ให้รัฐบาล
ลงทุนด้านอาร์แอนด์ดีมากขึ้น
“ตอนนี้เราพูดกันเยอะมากเกี่ยวกับเรื่องสายอาชีวะ
ซึ่งขาดแคลนอย่างหนักหน่วงรุนแรง ผมได้พบกับนัก
ลงทุนชาวญี่ปุ่นเยอะมาก ทุกคนกังวลเรื่องนี้ เพราะ

เราขาดแคลนมาตลอด และยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพ
ด้วย **กานต์ ตระกูลฮุน** ที่ปรึกษากิจกรรมการผู้จัดการใหญ่
บริษัทปูนซิเมนต์ไทย(เอสซีจี) บอกในงาน “1st Round
Table Conference of Human Resources
Development” ดำเนินรายการโดย **สุทธิชัย หยุ่น** ที่
ปรึกษาฝ่ายบริหารและกองบรรณาธิการเครือเนชั่น ให้
เห็นถึงความหวังโยของนักลงทุนต่างชาติ ต่อสถานการณ์
ความขาดแคลนกำลังคนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของ
ไทยซึ่งยึดเยื่อมาตลอด
อย่างไรก็ตาม ประเทศที่เข้ามาลงทุนในภูมิภาค
อาเซียนอย่างหนักอย่างญี่ปุ่น กำลังผลักดันให้ไทยเป็น
ศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของอาเซียน
ชิโร ชะโตะชิมะ เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย
กล่าวว่า ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน นายชินโซ
อเบะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น ได้ประกาศ Industrial
Human Resource Development Cooperation
Initiative เป็นความพยายามของประเทศญี่ปุ่นจะ

ให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในภูมิภาคอาเซียน พร้อมประกาศความร่วมมือระหว่างไทยและญี่ปุ่น ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลรองรับภาคอุตสาหกรรม โดยความคาดหวังของรัฐบาลญี่ปุ่น ต้องการให้ไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

“ประเทศไทยจะก้าวพ้นหลุมพรางกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ด้วยการยกระดับอุตสาหกรรมในประเทศ และพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจโดยเน้นเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทางประเทศญี่ปุ่นสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของไทย โดยเฉพาะการพัฒนา กำลังคนด้านอุตสาหกรรม ที่ผ่านมา ภาครัฐและภาคเอกชนของไทย มีความร่วมมือกันในการจัดทำโครงการพัฒนากำลังคนของภาคอุตสาหกรรม แต่ภาพรวมยังไม่มีความชัดเจน”

โนบุนาชิ วาคาบายชิ ตัวแทนสำนักงานพัฒนาบุคลากรระดับประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกของญี่ปุ่น (HIDA) กล่าวว่า ภายใต้นโยบายด้านการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ของนายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นนั้น ทำให้ญี่ปุ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรมนุษย์ของอาเซียนในรูปแบบใหม่มากขึ้น โดยตั้งเป้าไว้ว่า ภายใน 3 ปีจากนี้ จะผลิตบุคลากรที่มีศักยภาพในภูมิภาคเอเชียออกมาให้ได้ 4 หมื่นคน เบื้องต้นได้หารือกับประเทศไทยจัดทำเป็นหลักสูตรการอบรมออกมาก่อนที่จะขยายไปยังประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนอื่นๆ เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมของอาเซียน ตอนนี้กำลังหารือกับไทยจัดทำเป็นหลักสูตรอบรมพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรม โดยจะให้ไทยเป็นโรงงานแม่แบบในการฝึกอบรมบุคลากรภาคอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นในกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง (ซีแอลเอ็มวี)

แม้จะได้รับการผลักดันจากญี่ปุ่นให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนา กำลังคนของอาเซียน แต่ระบบอาชีวศึกษาของไทย กลับถูกถล่มอย่างหนักจากภาคอุตสาหกรรมในประเทศ และยังมีรายงานจากใจก้า ถึงปัญหาในการผลิตกำลังสายอาชีพ และสายเทคโนโลยี

ซูจิ อิเคดะ ผู้อำนวยการองค์กรใจก้า

ประเทศไทย กล่าวว่า ใจก้าได้เก็บข้อมูลระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ที่ผ่านมา พบว่า การผลิตกำลัง

สายอาชีวศึกษามีค่าตามทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้หรือไม่ ในปี 2016 มีผู้จบสายอาชีวะประมาณ 6.8 หมื่นคน แต่ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่จบสายวิทยาศาสตร์ประมาณ 53% ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการเทคนิคีล 43,326 คน แต่เข้าไปทำงานแค่ 31,490 คน หรือ 73% ของความต้องการทั้งหมด ยังขาดถึง 27% และแนวโน้มในอีก 10 ปีข้างหน้า จำนวนผู้ที่จบสายอาชีวะจะลดลงเรื่อยๆ สวนทางกับความต้องการกำลังคนซึ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับการที่อัตราการเกิดประชากรไทยลดลง แต่เป็นเพราะทุกคนไม่ออกไปเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา

นอกจากนี้ จากการสำรวจบริษัทญี่ปุ่นในไทย พบว่า บุคลากรที่จบระดับอาชีวศึกษาของไทยยังมีความรู้และทักษะพื้นฐานอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ โดยส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ โดยรวมแล้ว คุณภาพของผู้ที่จบอาชีวศึกษาก็ไม่สูงเท่าที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ นอกจากนั้น ยังมีปัญหาคุณภาพอาจารย์ด้วย อาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวะแค่ 35% ที่จบปริญญาเอก เทียบกับวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งชาติของ

ญี่ปุ่น ซึ่งมีอาจารย์จบปริญญาเอกถึง 100% อาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวะ และมหาวิทยาลัยทางด้านเทคโนโลยี ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานในภาคอุตสาหกรรมมาก่อน จึงมองภาพรวมของภาคอุตสาหกรรมไม่ออก รวมถึงมีปัญหาด้านแคลนอุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบ Project Base Learning ได้ ขณะที่อัตราส่วนครุต่อนักเรียน ก็อยู่ที่ 1 ต่อ 20 ญี่ปุ่น 1 ต่อ 10 จึงสามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง

ขณะที่ ผู้ใช้โดยตรงอย่าง กานต์ ตระกูลฮุน ก็ยืนยันว่า จะต้องเพิ่มทั้งคุณภาพ ปริมาณ เพราะปัจจุบัน

จบปริญญาตรี จบอาชีพมา ยังไม่สามารถเริ่มทำงานได้เลย ต้องมาปรับโปรแกรมทรนใหม่ของบริษัท จึงสามารถทำงานเป็น

วิกรม กรมดิษฐ์ ประธานกรรมการบริหารบริษัท อมตะคอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) บอกว่า ประสบการณ์จากการบริหารงานนิคมอุตสาหกรรมที่มีคนทำงานกว่า 3 แสนคนนั้น ยังรู้สึกเชื่อมั่นในศักยภาพของคนไทย แต่ระบบการศึกษาต่างหากที่มีปัญหา ก่อนจะรับเข้ามาทำงานในนิคมนั้น แต่ละคนทำงานไม่ได้เรื่อง ต้องมาเข้าระบบทรนนิ่งก่อน จึงทำงานได้ ทั้งนี้ เพราะระบบการศึกษาไม่ได้สร้างคนให้ตรงความต้องการตลาด ดังนั้น ต้องยึดตลาดเป็นเกณฑ์ในการผลิตบุคลากรออกมา แต่ปัจจุบัน คนผลิตและคนบริโภคเหมือนอยู่คนละโลก

สุพร สิมะกุลธร ประธานกรรมการบริหารบริษัทกุลธรคอร์ป จำกัด กล่าวไว้ว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูป (Reform) เพราะที่ผ่านมาทางการไม่ค่อยฟังเอกชนและมีความอึดอัดมาก เนื่องจากมีหลายกระทรวง ซึ่งเห็นว่าควรต้องยุบหรือรวมกันเพื่อให้การทำงานกระชับ เป็นกองทัพที่เล็กแต่ทรงประสิทธิภาพ เพราะเชื่อว่า บุคลากรคนไทยไม่แพ้ชาติใดในโลก เพียงแต่ต้องผลิตให้ตรงความต้องการตลาด โดยภาครัฐต้องคิดให้เป็นแล้วเดินให้ถูกทาง

เคียวอิจิ ทานาคะ กรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัท โตโยต้ามอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด บอกว่า 10% ของจีดีพี มาจากอุตสาหกรรมรถยนต์ ซึ่งส่งออกรถยนต์เป็นสัดส่วนถึง 60% ของการส่งออกทั้งหมด แต่อุตสาหกรรมรถยนต์เผชิญกับปัญหาขาดแคลนกำลังคน ทั้งช่างเทคนิค ช่างฝีมือด้านเครื่องกล โดยเฉพาะในปัจจุบัน ขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น ขณะที่ผู้แทนจำหน่ายจำเป็นต้องมีช่างเทคนิคประจำด้วย

เคียวอิจิ ยังเปรียบเทียบแรงงานไทยกับฟิลิปปินส์ด้วยว่า แม้ว่า ประเทศฟิลิปปินส์จะมีประวัติการผลิตรถยนต์น้อยกว่าประเทศไทย แต่คนฟิลิปปินส์พูดภาษาอังกฤษได้ มีประสบการณ์ในการทำงานในต่างประเทศ ได้เรียนรู้วิธีการทำงาน เป็นคนนำเงินตราต่างประเทศ แลกต่างกับไทย เพราะฉะนั้นถ้าช่างเทคนิคไทยไม่เพิ่มศักยภาพตัวเอง โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ไม่มี

ประสบการณ์การทำงานต่างประเทศบ้างแล้ว ก็จะเสียเปรียบบุคลากรจากประเทศเหล่านี้

เช่นเดียวกับ **ซีโร ชะโตะชิมะ** ก็ยืนยันว่า ศักยภาพบุคลากรของไทยเป็นรองประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย เอกอัครราชทูตประเทศญี่ปุ่นเล่าว่า ช่วงปี 1995 ไปประจำอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย ได้เห็นว่าประเทศมาเลเซียทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จนประชากรของเขาสามารถสร้างสิทธิบัตรออกมาได้ 10 ใบต่อประชากร 1 ล้านคน ขณะที่ประเทศไทยได้แค่ 1 ใบต่อประชากร 1 ล้านคน ทั้งนี้ ประเทศที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาได้นั้น จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ชัดเจนในระยะยาว

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ก็เป็นอีกสิ่งที่ภาคอุตสาหกรรม เรียกร้องอย่างมาก กานต์ ตระกูลฮุน บอกว่า ตั้งแต่ปี 1960 ถึงเมื่อ 5 ปีที่แล้ว งบวิจัยของไทยแค่ 0.2% ของจีดีพี ขยับมาเป็น 0.44% เมื่อปี 2011 ขณะที่สิงคโปร์รัฐบาลให้งบประมาณสำหรับการวิจัยเลย 1% ของจีดีพี และระดมจากภาคเอกชนอีก 2% ส่วนมาเลเซียงบวิจัยน่าจะเกิน 1% ของจีดีพีแล้ว สำหรับประเทศไทยคาดหวังไว้ว่าปีหน้าจะได้ 1% ของจีดีพี หรือประมาณ 1.3 แสนล้านบาท ขณะที่ผ่านงบวิจัยมีมูลค่าอยู่ที่ 5 หมื่นล้านบาท ยืนยันว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลจำเป็นต้องลงทุนอย่างจริงจังและต้องเป็นงานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ได้จริงไม่ได้อยู่บนหิ้ง

ขณะที่ **เคียวอิจิ ทานาคะ** บอกว่า ตั้งความหวังไว้ว่า ในอนาคตวิศวกรชาวไทยจะสามารถออกแบบรถยนต์ของตัวเอง ซึ่งทั่วโลกมีศูนย์อาร์แอนด์ดีของโตโยต้าอยู่ 5 แห่ง รวมไทยด้วย แต่จะทำได้ ต้องพัฒนาบุคลากรไทยให้วิจัยและออกแบบเป็น

บัณฑิต โรจนอารยานนท์ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น บอกว่า รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการสนับสนุนเอสเอ็มอีด้วย เพราะบริษัทใหญ่สามารถเอาตัวรอดได้ แต่จะมาให้เอสเอ็มอีทำอาร์แอนด์ดีเองคงไม่ได้ ถ้าเอสเอ็มอียังอ่อนแอแล้วก็เป็นภาระของรัฐบาลต่อไป

● สุพินดา ณ มหาไชย/โต๊ะการศึกษา ●